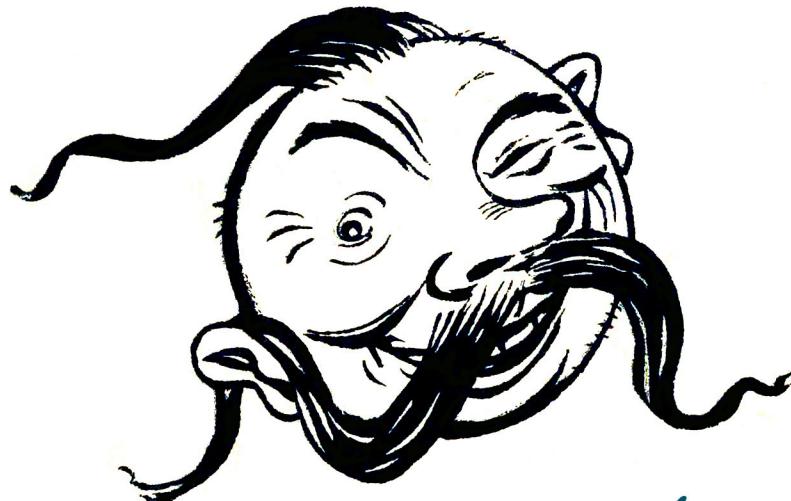




Ціна 2 крб.

Бібліотека
„п е р ц я ..“



Троянський
вийзд

ВИДАВНИЦТВО „РАДЯНСЬКА УКРАЇНА“

БІБЛІОТЕКА „ПЕРЦЯ“

ПРОБНИЙ ВИЇЗД

ЗБІРНИК



Відсканував
і опрацював
Анатолій
МИКОЛАЕНКО
(barsikot)



Видавництво „Радянська Україна“
Київ. 1946 р.

ПРИГОДИ КІНДРАТА МИСОЧКИ

1. ПРОБНИЙ ВИЇЗД

Кіндрат Мисочки, голова колгоспу «Зелені лани» знов, що до нього от-от має наскоціти з сусідньої артілі комісія для взаємоперевірки.

Голова і трішки хвилювався, і майже не хвилювався. Не хвилювався, бо, як говорив він, «взагалі і в цілому артіль до весни готова». А хвилювався, бо мала приїхати з тою комісією Марина Ткачук—голова сусідньої артілі і дуже строга жінщина.

— То така теща, — казав він, — що од її ока нічого не приховати. Знайде хоч який маленький «проривчик» — і тоді біда — весь район знатиме.

— Та все одно не боюсь! — підбадьорював себе Мисочки.

І от, Марина Ткачук приїхала. А з нею комсомолка Галя і дід Олекса.

Перевірка почалась.

Мисочки ледве встигав тюпати за Мариною та пояснювати. Як вона придавлялась до плугів та сівалок! Як уже те зерно вивірвали! Як ті ферми обходила! Очі так і бігають, щоб до чогось причепитись.

Але все йшло гаразд.

Та на тобі! Скомандувала: «Запрягайте!» Подивимось, мовляв, «взагалі і в цілому»...

Люди, звісно, спішать: запрягають коней у плуги, сівалки. Колгоспниці привели своїх двадцять пар корів у ярмах.

— Давайте швидше, щоб не вдарити лицем у грязь, бо ви ж бачите, яка строга комісія, — просив голова жінок, бігаючи по подвір'ю.

— Перша бригада готова вирушати! — гукнув бригадир.

— Та як же готова? — сказала Марина, — коли на задній підводі коні без віжок.

— Де віжки? — кинувся Мисочко і аж за голову взявся.

— Кажуть, що вроді нехватає, — одвічає Іздорий.

— Хто каже?

— Завгосп.

Що робити? А Марина, конешно, уже щось пише у свій зошит.

Тільки хотів Мисочко пояснити, що це, мовляв, єдина недоробка, а вимоглива сусідка й питає:

— А чом це ви запрягли лише дев'ять пар колгоспних корів? У плані ж записано десять.

— Хіба? Та як же це воно виходить! — і тут голова вирішив прийняти негайне рішення, щоб усе таки не оскандалитись. Метнувся до повітки і вивів звідти десяту пару. Довго вовтузився, а все ж надів на ту пару ярмо з довжелезним віям.

Погонича до цієї пари не вдалося Мисочці тут же «лідібрани» і тому, коли люди рушили у пробний виїзд, він мусів сам піти з своєю запряженою парою.

Торкнув батіжком корівок, а вони, як рвонуть — одна вперед, а друга назад. Він батіжком задню, а підручна, як трісне його ратицю. Мовляв, забув, що і я в плані. Хотів без репетиції на комісію виставити, так тепер не гнівайся.

Хвилин десять давали ті корови то «задній», то «передній» хід. Вроді до великого стрибка готувались. І враз ніби змовились: як заревуть, хвости вгору і навскач через город.

Голова, не зважаючи на свої сорок вісім років, так бідолага зачимчикував, тримаючись за налигач, що виходив у нього не пробний виїзд, а справжній тобі передвесняний пробіг «на коротку дистанцію».

Біг він, біг, а тоді давай гальмувати: з усього розгону обома ногами заорав на городі. Таких дві

скиби одвернув, що глибиною на сантиметрів двадцять. Проорав кілька разів, потім сів і гайда штанями грудки волочити.

Кілька разів Мисочка розписався по свіжій ріллі закрутисим почерком. Аж корови стали.

Член комісії дід Олекса підійшов, глянув на спітнілого Мисочку і каже:

— А все ж таки сильні у вас корови, товаришу голово. Та зразу видать, що сьогодні вони проїшли тільки перший клас підготовки. А треба п'ять класів...

— Отож готуйте їх. Доганяйте наш колгосп, коли захотіли з нами змагатися, — сказала Марина, — а ми через п'ять днів знову приїдемо.

Отак корови оскандалили Кіндрата Мисочку.

2. І ОТАКЕ БУВАЄ...

Вісім років в колгоспі «Зелені лани» їла сіно і в упряжці бігала рижа кобилка. Чи була вона змалку переляканя, чи що, бо за вісім літ ні разу не жеребилася? Саме через те і прозвали її в артілі «Дівка».

Ото рано бригадир, бувало, і гукає:

— Діду Олексо! Беріть «Дівку» та одvezіть сводку в райземвідділ.

Сяде старий, щоб їхати, а вона ніяк з подвір'я не хоче йти. Всі сараї і скірти обітре, доки від двору одірветься. Сильно впертий характер мала і не любила ніяких командировок.

І от весною вийшло таке. Подавав наш колгосп аж в область відомості — скільки є маток і скільки робочих коней. Голова артілі Мисочко підвівся тоді на зборах і каже людям: навіщо, мовляв, ми будемо писати оту рижу кобилу. Вичеркнемо її, говорить, із списку маток, бо, все одно, лошат не водять. Я такої думки, каже, що це самий справжній кінь.

— Та де ж кінь, як це кобила! — обізвався коњюх.

— Якщо подивитися зовні, то воно так, — каже Мисочка, — а по суті це кінь. Во-вторих, коли я говорю, то мое слово є розпорядження, — крикнув голова, бо взагалі він гарячий, мов шкварка.

Рахівник і записав, що за розпорядженням голови колгоспу тяглову силу рижої масті, яка досі була кобилою, з такого то числа обернути на коня.

Отак та «Дівка» стала парубком.

Так і в райземвідділі запам'ятали, що є в «Зелених ланах» 6 маток і 30 робочих коней.

Все йшло добре, бо яка воно різниця, чим ти ідеш — конем, чи кобилою. Аби везла. Та одного разу вночі втекла з випасу непризнана головою конячина.

— Звісно, як дівка, чкурнула, мабуть, десь на вечорниці, — говорили люди.

Щоб легше було знайти, послав Мисочку у районну газету об'яву. Але написав її так, що там не могли толком розібрати, що пропало.

Увечері дзвонить редактор і питає сторожа, що в конторі був, як точно публікацію вдарити.

— Пишіть, каже той, — «кінь-кобила».

— А це що за порода така? — сміється редактор.

— Це — одвічає дід — так, як ота щепа у нас в саду: з одного боку яблука, з другого — груші.

Одним словом вийшло у тій об'яві, що пропав кінь.

Цього тільки ї треба було голові сусідньої артілі. Зaprіг він ту конячину і їздить собі та посміхається. Мисочка до нього, той не дає. Усі списки, каже, доводять, що пропав у тебе іменно кінь.

Гарячий голова як розгнівається:

— Це моя, кричить, рідна коняка, тільки я довести не можу.

Пожартував той і повернув.

Після цього випадку, видно, вирішила кобилка доказати Мисочці, хто вона є.

І доказала.

...Приїжджає у поле на сівбу завідуючий районвідділу і давай Мисочку пробирати:

— Чому не робить 30-й кінь?

— У мене тільки 29.

— Як? Де ж подівся ще один?

— Ожеребився, каже голова.

Вислухав той, і як розсміється.

— Треба було ще торік її в газеті пробрати, тепер би вже двоє лошат мали, — підкимув сторож.

Прийшлося Мисочці червоніти на районній параді перед людьми і розказувати, як він одним розпорядженням перевернув кобилу на коня і обратно,

Сміху було на ввесь район.

3. МОТУЗЯНА ПРОБЛЕМА

Уже смеркало, як Мисочка вирушив з району додому. Іхати було 25 кілометрів.

— За години три доїдемо? — спітав він їздового, діда Миколу.

— Якщо амуніція видержить, то так, що, мабуть, доїдемо. А якщо лопне...

Дорога йшла через балки і гори.

Добрались до першого крутого схилу, а старий і каже:

— Мабуть, злазьте, Кіндрате Гавrilовичу, та трохи гальмуйте за колесо, а то, боюся, щоб нашибильники не тріснули.

Скочив голова, учепився за спицю і не відпусков той задній тормоз аж до долини.

Тільки сів, тільки ярок перебігли:

— Злазьте, Кіндрате Гавrilовичу, бо дуже тут під гору. А на посторонках у нас по 16 вузлів, можуть аварію дати.

Знову встає Мисочка і «штурмує» висоту за возом, аж хекає.

Нарешті виїхали на широку степову рівнину. Побігли коні і, раптом, злякалися якоїсь купи і рвонули вбік. Саме тут і не витримала «амуніція». Лопнуло два посторонки.

Що робити?

Знімає Мисочка очкура від штанів і залатує один.

— Розперізуйтесь і ви, — командує дідові, — доїдемо, а там командирую в область двох чоловік за вірьовками і таки розв'яжу цю мотузяну проблему.

— Не можу, товариш голова, — каже той. — Не можу без очкура, бо у тяжких, у ватяних. Ви свої хоч маєте змогу піддерживати, а в мене ж у руках віжки.

— Я приказую! — скрив Мисочка.

— Коли так, то вже хай буде по вашому. Тільки вибачайте, якщо може не по формі сидітиму перед вами.

Доточили...

Доїхали...

На другий день сидимо ми з Мисочкою у конторі, розмовляємо. Люди заходять і виходять. Не один візьме кружку, загрюкає у порожньому відкрі піде, не пивши.

— Мабуть, з водою у вас скрутно?

— Та ні, — каже голова, — заїдає і тормозить вірьовка. Позичали весь час отут у баби Ганни. А сьогодні пішов рахівник, а вона, стара печериця, не дає.

— Пишіть, — каже по чверті трудодня за вірьовку, тоді тягайте хоч і сто відер.

Тільки ото поговорили, тільки вийшов голова — чуємо крик:

— Ой, рятуйте! Ой, нема вже нашого Мисочки!

— А що таке?

— Убитий.

— Хто вбив?

— Рубель.

І розказують люди, що як ото вийшов Мисочка і побачив, що хлопці не можуть ув'язати гарбу з сіном, то скомандував: «чіпляйтесь всі за рубель ззаду і нажимайте донизу, доки вірьовка не зійдеся», а канатик спереду гарби лопнув і рубель злетів догори та й улутив з усього маху Мисочку по лисині.

— Пропав чоловік ізза якогось дрантивого каната, — гомоніли люди.

— Прощай, товариш Мисочка, — приповідала баба Домна. — Зложив ти свою голову ні за що.

Кинулись чоловіки таки до баби Ганни за відром і одинадцять відер води вилили на Мисочку.

Бачимо, ворухнувся він, а тоді встав, почухався і каже:

— Так ударило, що в мене аж близнула одна інтересна думка. Давайте посімо весною коноплі. Будемо мати з них своє прядиво, будемо самі плести і вірьовки, і мотузки, і налигачі.

— І не будемо страмитися.

— І не треба буде в область по вірьовки їздити, — підхопили люди.

— І не будемо очкурів відривати від їх назначенні, — додав дід Микола.

Так була розв'язана мотузяна проблема.

Степан ОЛІЙНИК.

ДВІ КОРОВИ

(Байка)

До двору чорної корови,
Шо брагу із цебра пила, —
Потягши носом, звівши брови,
Корова рижа підійшла:
— Здорова, кумонько, була!
Привітно й жалібно сказала,
Зітхнула важко й плакать стала:

— Щаслива ти, а як же я?
Чи доля вже така моя?
Візьму й поскаржуся до преси.
Ось ти щодня делікатеси
Іси, — сінце, з половою макуху,
Варену бульбу, лушпайки,
По слуху чую і по нюху —
І жом, і гичку, й буряки.
А я ось, бідна, ледь жива,
Бо вже од самого Різдва
Таким, як ти оце, на втіху
З хліва свого тягаю стріху.
Чи провинилася в чому я,
Чи доля вже така моя?

Корова чорна, мов гора,
Підвівши голову з цебра,
Мордяшку чепко облизала
І так сусідоньці сказала:

— Яка ж ти, сестро, неласкова,
І знов таки, не в долі справа.

Ти ж ціле літо, без клопоту,
В траві по черево бродила,
Як кажуть, байдики все била,
А я старалася до поту,
В колгоспнім полі я робила,
То не легка була робота,
Та взимку маю все до рота.
Ще рік, ще два, од сили три,
Придбають люди трактори,

Подякують за працю нашу —
І пустять знову нас на пашу.
Отак, голубко, отако —
Ми вернем людям молоко,
Яке тоді не додали, —
Бо корови ж ми, не воли.
Ти ж егоїстка, несвідома,
Все літо висиділа вдома. —

Такі слова навдивовижу
Взяли за саму душу рижу.

Вона сусідку полизала,
Подумала і так сказала:
— Розумне слово я почула
І все тепер, усе збагнула,
Зняло з очей мені полууду,
Я помогати теж вам буду. —

Мораль отут уже без діла,
Бо ясно все і так без слів,
Корова, мабуть, зрозуміла,
А чи господар зрозумів?

Сергій ВОСКРЕКАСЕНКО



КУ - КУ - РІ - КУ - У - У...

(Привіт Марії Вінник)

Таке трапилося в Шполянському районі на Київщині, що воднораз і радісно, і боязко, і розповісти всім хочеться, і сам собі долонею рота затуляєш.

А все ж таки розкажу. Що буде, те й буде.

У Шполянському районі живуть собі та поживають два колгоспи: в селі Лозоватці і в селі Сигнаївці.

Артілі ці між собою змагаються: хто з них краще господарює.

Раніше перед вела лозоватська артіль. Хороша артіль.

І от нате вам: передову лозоватську артіль почали обганяти, вискочила усіма показниками наперед сигнаївська артіль.

Взаємна перевірка.

Приїздять лозоватці до сигнаївців, пильно та ретельно скрізь обдиваються, і дивляться, і мають, і на зуба пробують — не підкопаєшся!

І на зяб виорано.

І озимина в порядку.

І гній на поле вивезено.

І реманент одремонтовано.

І коні не на попругах, а на своїх власних чотирьох ногах стоять, і вуха щулять, і корости на них немає, і шерсть блишить...

І корови весело ремигають, і телятка не задрипані, помиті та почищені.

І свині чистенькі, і поросятка біленькі...

І кури є, і качки є...

І в конторі порядок.

Ну, не підкопаєшся й квит.

Почухалася делегація.

— Да-а-а! — говорить. — Да-а-а-а! Що й казати, да-а-а-а! Приїздіть і до нас.

— Та вже ж не як: приїдемо.

Приїздять сигнаївці до лозоватців. Приїздять раненько, ще й сонечко не вмивалося, бо звикли сигнаївці вставати раненько...

Приїхали.

Ну, поки там у лозоватців побудили бригадирів та членів правління та колгоспників, уже й сонечко умилося та височенько на небі підбилося...

— Вставайте, — будять лозоватців, — сигнаївці на перевірку до нас приїхали.

— А-а-а-а! — позіхають, чухаючись, лозоватці, — носить їх ні світ, ні зоря. Виспатись не дадуть. Ну, й приїхали б у полудень, ми тоді, може б, і самі повставали. А-а-а-а! Зараз одягнусь, дайте тільки потягушечки зроблю.

Подивилися сигнаївці, як господарюють лозоватці.

Ретельно теж дивилися та придивлялися і побачили, що в лозоватців все «трішечки навпаки», як у сигнаївців.

Після огляду — загальні збори членів лозоватської артілі.

Голова артілі каже:

— Товариши! Треба визнати, що коли у наших сусідів сигнаївців усе «да-а-а», то в нас, треба правду сказати, усе «той»... Так просимо поділитися товаришів сигнаївців із нами своїм досвідом та дати нам пораду, щоб і в нас було не «той», а так, як і в них — «да-а-а».

Тоді встає хороша така тіточка із сигнаївської артілі Марія Вінник, встає, розстъобує пальто, чи бушлат, витягає з «пазухи» живого півня, ставить його на стіл і каже:

— Дорогі товариши сусіди! Подивіться на оцього півника. Оце той самий, що вивів наперед на-

шу артіль. Даруємо вам його, візьміть, слухайте-
ся його — він і вас у люди виведе. Още й усе.

Усі заклякли...

Потім гвалт.

— Що таке? Півень? Ми вас по-серйозному про-
симо, а ви в жарти... Та де це видано?!

А хороша тіточка, Марія Вінник, і каже:

— І ми не жартуємо. І ми по-серйозному. Ви
прислухайтесь до цього півника, коли він удосвіта
кукурікати починає. А як почуєте, зразу вставай-
те, — та за роботу, та за роботу. Побачите, що й
нас, може, випередите. А то у вас, мабуть, півни-
ка такого нема, от ви — як і сьогодні, — коли б
ми не приїхали, спали б до півдня. А півник цей
голосистий, він завжди розбудить, коли саме тре-
ба, — ви тільки уважненько до його прислухай-
тесь.

А півник на столі стоїть та голівкою з червоним
гребінцем помахує:

— Так, — мовляв, — так. Істинна правда!

**

Розказав я...

А боязко мені ще й досі: коли б лозоватці з того
півника юшки не наварили, щоб він не заважав
їхнім потягушечкам.

Остап ВИШНЯ.

ПЕРЕМОГЛА МЕДИЦИНА

На перший погляд у селі
Ніяких змін не сталося:
Димки клубочились в імлі,
В дворах скрипіли журавлі...
Та це лише здавалось

Робітнім людям, далебі,
Що широко, по охоті
Завжди знаходили собі
Відряду у роботі.

А от всілякі хитруни,
Що хоч кого обдураять,—
Ті втратили спокійні сни
Й казали: — буде буря...

Запеклий ледар — Клим
Самусь

На ліву став кульгати,
Ладимир, кум його, чомусь
Во всю почав стогнати.

В Одарки, — жінки млинара,
Якісь попухли труби.
В дружиноньки молочара
Болять «обратно» зуби.

Лежати їм би на рядні
У затінку, в садочку...
Та ще коли б в гарячі дні
Кваску із льодом бочку.

А тут запахло щось не тим
З ген-того горизонту.
Скорбота, їх земляк, Трохим
В село вернувся з фронту.

Перед війною він із год
Був теж в селі при ділі.
Тепер обрав його народ
На голову артілі.

Трохим заглянув над і під
І широко, не облесно
Сказав усе і так як слід
Сказать солдату — чесно;

ПІСНЯ ПРО БУРЯКИ

«Коли б отак ми, земляки,
На фронті воювали,
Як ці працюють, то вовки
Тут вили б та шакали,
А на могилах будяки
На їхніх би зростали!!!»

Заметушились гультяї,
Всі хитрі елементи
І закупили на свої
Хвороби документи.

На жаль, ще є в нас молодці,
Хоч, правда, зовсім мало,
Що все запишуть в папірці
За курочку, за сало...

Набралося таких слабих
В артілі ціла рота...
В навальний бій тоді на них
Пішов Трохим Скорбота.

Привіз із міста лікарів,
(Пораяли яких),
На огляд скликав захурів
І всіх, так званих, хворих.

Не всім сподобалась, не всім
Така дотепна штука.
Бо в поєдинку, бачте, цім
Перемогла наука.

Слабих знайшлося тільки два
І то сяк-так, потроху.
Та й захворіли, як бува,
Вони з переполоху.

А решта, звісивши носи,
Обходили Скорботу...
...І стали всі ще до роси
Виходити на роботу.

Гладкі потоншли в труді
І почали радіти.
Ті, що колись були бліді,
Всі стали рожевіти.

— Ій-бо, Скорбота молодець! —
Казали вже без злоби.
— Прийшов, поглянув і
 кінець —
Усі хвороби вгробив!

Сергій ВОСКРЕКАСЕНКО.

По сніжку скречочуть тонко
Ветхі саночки.
Висять драні посторонки.
Тихі конячки.

Десь впадуть на білі гони
Жовті «повнячки»...

Ну, ото і все, нівроку,
Добриво бува,
Що — проїхавши з району —
На колгоспний лан широкий
Вивіз голова.

А в районі — «все загой»,
Всі поля свої «угноїв»:
В нього гній — слова!..

Та по іншім, добрім плані
У його сусід
Кращі коні, кращі сани, —
Возять гній, як слід!

Скінчимо ж такою річчю, —
Тут мораль з руки:
Не в другім далекім царстві,
А в сусіднім господарстві
Вдвоє важчі, кращі вдвічі
Влітку буряки!

Теренъ МАСЕНКО.

„З О З У Л Я“

(Сценка)

ДІЮТЬ:

КОВАЛЬ — 35 років, працівник райпарткому.

ОЛЕНА — 45 років, колгоспниця.

Селянська чепурна хата

ОЛЕНА — (порається в хаті, потім підходить довікна). А який же день сьогодні гожий! От і весни діждалися... заворушилися люди. Он хлопці з плугом пішли... Невже у поле? А мабуть. На горбах під лісом уже протряхло, так що орати можна...

До хати входить Коваль.

КОВАЛЬ — Здрастуйте, Олено Павлівно!

ОЛЕНА — Здорові будьте! А звідки ж ви знаєте, що я Олена та ще й Павлівна?

КОВАЛЬ — Догадався...

ОЛЕНА — А от я, то й не догадаюсь, хто ви такий... (Придивляється до Коваля). Ні, не знаю. А проте, неначе десь бачила такого чоловіка...

КОВАЛЬ — Я з району. А прізвище мое Коваль. Прийшла весна, от я й приїхав до вас.

ОЛЕНА — Хіба у районі весни немає?

КОВАЛЬ — У вас краще. Ось на поле підемо, сіяти почнемо...

ОЛЕНА — А вже ж почнемо. На те й весна, щоб не дрімати.

КОВАЛЬ — Отак і я кажу. Сіяти треба, а тут біда — тягла обмаль.

ОЛЕНА — Біда та ще й велика. Поруйнували прокляті німці нас. До війни не менше ста коней у нашому колгоспі було. Та коні ж які! А тепер що?

КОВАЛЬ — Саме про це я й хотів говорити.

ОЛЕНА — А трактори. Бувало, як виїдуть, то за день стільки поля оброблять, що й оком не скинеш. А тепер де-не-де трактора побачиш.

КОВАЛЬ — То ѿ що ж нам робити?

ОЛЕНА — А що ж робити? Отак і будемо перебиватись, поки знову розживемось.

КОВАЛЬ — Та розжитись ми розживемось. Ще ѿ забагатіємо. Ого! Але ж сівба до того часу ждати не буде.

ОЛЕНА — Та, звісно, сівби не одкладеш.

КОВАЛЬ — А як же розбагатіш, як не посіеш?

ОЛЕНА — Ото ж і горе наше, що сюди гаряче, а туди боляче. Сіяти треба, а тягла обмаль, а не посіеш — на ноги не станеш.

КОВАЛЬ — Як подумати добре, то зарадити це горе можна. От як би всі люди та вивели своїх корів на поле, то й посіяли б скоріше.

ОЛЕНА — Наробите тими коровами... І роботи з них не буде, і молока не стане.

КОВАЛЬ — Звичайно, що молока дещо зменшиться. Та я думаю, що можна деякий час це перетерпіти заради того, щоб хліб посіяти. Бо без хліба гірше буде.

ОЛЕНА — Ой, гірше! Сиділи при німцях, знаємо.

КОВАЛЬ — То виходить, що таки треба сіяти коровами. Скільки їх у ваших колгоспників?

ОЛЕНА — Та вже з вісімдесят буде. Розжижаються потроху люди на худобу.

КОВАЛЬ — От і подумайте, скільки роботи можна ними зробити. Звичайно, корова не віл і до коня її далеко, але половину того, що кінь, вона зробить. Як запряжуть ваші колгоспники всіх корів у ярма, то за день десяток-другий гектарів ни-

ми засіють. Сьогодні десять гектарів та завтра п'ятнадцять — воно й позначиться.

ОЛЕНА — А певно, що позначиться.

КОВАЛЬ — Бачу, що ви зрозуміли суть справи. Тим краще. А я ж і прийшов договоритись, щоб узяти вашу корову на сівбу.

ОЛЕНА — Мою «Зозулю»?! В ярмо?!

КОВАЛЬ — Не тільки вашу. Був оце я у діда Дмитра, так він погодився. Спрягає свою корову з коровою тітки Одарки. Уже і ярмо припасував.

ОЛЕНА — Так хіба ж можна рівняти їхні корови до моєї «Зозулі»? У діда Дмитра не корова, а якийсь бугай. У неї і стан волячий. Ну, а в Одарки теж така, що в ярмо не жаль, однаково мало молока дає.

КОВАЛЬ — Щось я вас не розумію... То ви погоджувались, а це вже назад.

ОЛЕНА — І що ви кажете? Я така, що зроду не люблю назад лізти. Але ж ви не знаєте, що то в мене за корова!

КОВАЛЬ — Корова, як корова... З рогами і хвостом.

ОЛЕНА — От зразу видно, що ви з району. Бо якби жили у нашому селі, то знали б, що такої корови, як моя «Зозуля», у світі не знайти. Істовна, спокійна, а розумна — ну, прямо тобі людина, тільки що говорити не вміє. Та зза неї партизани купу німців набили.

КОВАЛЬ — Такого ще не чув.

ОЛЕНА — Не чули? А от же було. Ось розкажу.

КОВАЛЬ — Послухаю. А може що й добавлю...

ОЛЕНА — При німцях, кажу, це діло було. Сижу якось я в хаті та й сумую: неначе камінь мені на серце ліг. Кругом німota знущається: грабує, людей убиває... Коли вже, думаю, край цьому нещастю буде...

КОВАЛЬ — Ви здалека почали. Говоріть по суті.

ОЛЕНА — Я розказую, як було. Сижу та й сумую... Коли це одчиняються двері і заходить у хату якийсь чоловік. Привітався та й питає, чи нема у мене молока. Слава богу, кажу, молоко, тим часом, є. — То продайте, — просить він. Я тобі, кажу, не спекулянтка, щоб молоком торгувати, а коли воно в мене є, то й так дам. Та й принесла з льоху глечик.

КОВАЛЬ — Правильно.

ОЛЕНА — Посадила його за стіл, налила молока та й питаю: — а чого це ти у німців остався? Адже всі пішли у Червону Армію. А він мені одоказує, що був хворий, у міській лікарні лежав, а як почалася війна та прийшли німці, він утік з лікарні і тепер додому пробирається... А на вішо ж ти слабував? — питаю його. Назвав він якусь чудну хворобу, не запам'ятаю вже й яку.

КОВАЛЬ — На міокардит...

ОЛЕНА — Отак і він сказав! Ви неначе були при тому... А тоді почав він мене про німців розпитувати: скільки їх у селі, та де вони. Тоді я догадалася, що, він, мабуть, партизан, але виду не показую... Сидимо та говоримо. Коли це я зирк у вікно та й охолола. Прямо до мене в подвір'я ідуть два німці. Тікай, кажу йому, на горище. А він хоч би тобі що. Сидить та молоко п'є...

КОВАЛЬ — А молоко — один аромат!

ОЛЕНА — Точнісінько і він таке слово сказав. Ви неначе ворожбит який...

КОВАЛЬ — Розповідайте далі.

ОЛЕНА — Аж не пішли ті душогуби в хату та пішли в повітку. Дивлюсь, аж тягнуть вони, бодай з них скажені собаки кишки повитягали, тягнуть мою «Зозулю». Чує вона нечисту силу та впирається, а вони ще дужче її тягнуть, а вона реве, а в мене серце розривається...

КОВАЛЬ — Так воно й було...

ОЛЕНА — А вже ж, що так! Кажу я тоді йому: коли ти, чоловіче добрий, маєш чим, то побий їх і визволь мою «Зозулю», бо я сама з макогоном до них вискочу. — Та вбити, — каже він мені, — можна, та не виходить сполоху робити. І ви, каже, мовчіть. — Та чи ти, — кажу, — безчутственний? А він мені знову каже, що не можна сполоху робити. Поки ми сперечалися у хаті, грабіжники потягли корову з двору. Ну, прямо серце мені вирвали! Взялася я тоді з того горя до свого гостя. Молочко, кажу, ти любиш, а вбити якогось паскудного німця тобі важко було. А він мені відповідає: не журіться, ваша «Зозуля» не пропаде. Не спіть і пильнуйте... Та й пішов з хати.

КОВАЛЬ — Ну, ѿ що ж потім було?

ОЛЕНА — А ѿ що ж. Налетіли вночі партизани на станцію і витовкли всіх німців, а худобу, що вони збиралися відправляти, з вагонів на степ вигнали. Пішла я вранці і знайшла свою «Зозулю». Пожовалася я потім з нею: і в ярах, і в лісах.

КОВАЛЬ — Значить, правду я тоді вам сказав?

ОЛЕНА — Про що?

КОВАЛЬ — Про те, що ваша «Зозуля» не пропаде.

ОЛЕНА — Страйвайте... (Пильно придвигається до Коваля). Та це ж ви тоді молоко в мене пили! Я ж і кажу, що десь бачила такого чоловіка...

КОВАЛЬ — А вас я зразу впізнав.

ОЛЕНА — Так чого ж це я стою оторопівші? Зараз молочком вас почастую.

КОВАЛЬ — Молока з охотою вип'ю, бо таки смачне. (Олена наливає молоко і подає Ковалеві).

КОВАЛЬ (п'є) — Радий, що ваша «Зозуля» пережила німців.

ОЛЕНА — Там не корова, а картина! Велике вам спасибі, що виручили тоді мене з великої біди.

КОВАЛЬ — А хто ж нас буде виручати, як не один одного?

ОЛЕНА — Ваша правда. Ось ми про сівбу говорили. Тут теж треба гуртом діло виручати.

КОВАЛЬ — А я ж вам про це й казав.

ОЛЕНА — Ви вже не думайте чогонебудь про мене. Раз ви з німцями за мою «Зозулю» билися, то вже і я не зганьблю. Скажіть голові колгоспу, нехай шукає для моєї «Зозулі» пару. Тільки, щоб була підходяща.

КОВАЛЬ — Отепер бачу, що ви дійсно не любите назад лізти. Щире спасибі, Олено Павлівно, за молоко.

ОЛЕНА — На здоров'ячко!

Лаврін ГРОХА.

КАЗКА ПРО ДВОХ ЗЕМЛЯКІВ

Як під рідні стріхи й вишні
Повернули знову
Два колгоспники колишні,
Недавні військові...

Тут і казка почалася
На оцьому слові:
В війську з хлопців люди
вийшли,
Як медалі нові!..

Як людина роботяща --
Праці всякий рада.
А яка тут — гірша, краща?
Вся не краща — для лєдаща,—
То вже зна громада.

Де потрібно — там і станьте.
Всі в колгоспі — люди.
Іхати в поле лейтенанту? —
Залюбки він буде!

От він їде — й кепкування
Чує від сержанта:
— «Що ж, за гній взялися
зрання,
Старший лейтенанте!..»

Л е й т е н а н т:
— Та у полі він — не лишній.
Ти ж — не любиш гною?
Ну, а цукор, хліб пшеничний
Любимо обое?

Гній тебе печалить? Хто ти—
В отаких печалах?..
Люди судять й по роботі,
Не лиш по медалях.

Кажуть, ти їх не скидаеш,
Навіть лігши спати.
Жінку в поле виряджаеш,
Сам сидиш у ҳаті...

Чом це ми в своїй громаді
Маєм бути спесиві?
Неодмінно — пост в сільраді,
В кооперативі!..

Я також в походах славних
Честь здобув хорошу,
А посад відповідальних,
Далебі, не прошу.

У сівбі, в своєму краї —
Покажім на Росі
Доблесь ту, що на Дунай
Мав ти, брате, досі!

Не гордуй і цим щоденним
Мирним героїзмом.
Ми тоді в землі своєї
Більше щастя візьмем.

Як посієм — будуть в травні
Наші свята теплі,
Ордени й медалі славні
Я й свої начеплю...

Працюватимем, як люди,
В радісній невтомності --
То й зазнайства менше буде,
Більше буде скромності!..

От надходить вже весна
В нашім славнім краю.
Хто кого в собі пізнає?..
А народ — пізнає...

На долинах золотих —
А вже весна — красна...
Лейтенантів отаких
Хай в нас буде рясно!

Терень МАСЕНКО

СОН В РУКУ

Хоч довга ніч серед зими,
А він не прокидавсь.
На іменинах у куми
Директор загулявсь.

Чи недопив, чи перепив
Директор МТС,
Та сон чудний його мутив
Всю ніч і ранок ввесь:

Мов трактористом поступив
Не в себе він, а десь...

Уже розтанули сніги,
І їде в поле він.
Чудові Ворскли береги!..
Він починає загін.

Іде весняна благодать
На землі золоті.
Тепер покаже — як орати
Наталці Сироті!..

Бо ж він змагання почина:
Складали й договір.
Той договір — тепер він зна —
Не вийде в поговір.

А як він трактора веде!
Все поле ожива...
А трактор — п'ять хвилин іде,
А тридцять — спочива!

Зачха, закашля — та й закляк.
Отак сто раз в путі.
Кричить: — Ремонтували ж як
Недолюдки оті!..

І в спину дивиться козак
Наталці Сироті...

Вона далеко: на горбі,
Через багато гін...
А в неї очі голубі!..
І от — перемага в сівбі.
Сусідський ввесь загін.

Він сам стоїть, як сирота.
Все ремонтує він.
А Сирота... курноса та
Кінчає свій загін!

Він згадує про матерів,
Клене життя своє,
Клене усіх директорів,
Які на світі є.

Але найбільше — отого,
Що прожива не десь,
А тут: найближчого, свого,
У рідній МТС.

І по дорозі — ще клене.
В майстерню уліта:
— Чорті!.. Зарізала мене
Курноса... Сирота!

І дума журно: «Отепер,
Нуда, пошлеш сватів!..
Тепер для неї я — помер.
Не трактор — сто чортів!»

Він до директора біжить.
(Директор — інший хгосы!)
А той — у ліжку ще лежить!
Він відступа... та ось:

Стяга тому кожух з колін, —
В злобі забило дух!..

... І тут: проснувсь, нарешті,
він!
Зсува з грудей кожух:
— Де валинки? — гука жоні:

Біжу на МТС.
Таке приснилося мені...
То в мене — а не десь!

Терень МАСЕНКО.

ДРУЖНЕ ЛИСТУВАННЯ

Одеряв я цими днями листа від знайомого голо-ви колгоспу. Прекрасний він хазяїн. Давній мій приятель, а лист від його надійшов чомусь дивну-ватий.

Отакий лист:

«Шановний товаришу Остапе Вишня!

Я хочу вам поскаржитися на несправедливість. Тобто не те, що несправедливість, а надмірні до мене вимоги, такі вже вимоги, що я тільки руками розвожу.

Але перед тим, як скаржитися і просити у вас поради, що робити, дозвольте розповісти, як наш колгосп приготувався до весняної сівби.

От що ми зробили:

1. Розмістили якнайкраще посіви. Зробили ми це за участю нашого агронома і всіх наших найдо-свідченіших «стариків».

2. Усі плани, всі завдання якнайдокладніше до-вели ми до бригад, до ланок і до окремих колгосп-ників.

3. Кінчаємо вивозити угноєння. Зібрали понад план попелу й пташиного посліду.

4. Корів навчили ходити в ярмі. Коні підгодовува-ли. Воли, — теж. Все тягло розподілено рівномірно по бригадах, закріплено за їздовими і погоничами.

5. Виділили найдосвідченіших плугатарів та сія-чів. Пройшли вони в нас короткотермінові курси.

6. З МТС умовились, коли, що і як нам виорати та посіяти.

7. Норми виробітку на всі роботи у нас є. Кол-госпники з ними ознайомлені.

8. Коли, де і з чого починаємо роботу, знають геть чисто всі колгоспники. Визначили точно день і навіть годину кожної роботи.

9. Всі бригади і ланки взяли на себе зобов'язан-ня щодо врожайності кожної культури.

10. Про додаткову оплату праці знають усі, і, розуміється, кожний мріє заробити якнайбільше.

Настрій у колгоспників чудесний. Весну зустрі-чаємо в повній бойовій готовності і з вірою в пере-могу, щоб не підкачати.

Про все це я доповів на пленумі РПК. Пленум схвалив нашу роботу, а секретар РПК подякував мені й кріпко потис руку:

— Спасибі,—каже,—Стратоне Івановичу! Паняй і двигай! Вірю, що не підкачаєш!

Забіг я в столовку, радий, випив чарчину на до-рогу й помчав додому.

Приїхав, зібрав загальні збори, розповів про пле-нум, про схвалення, про все.

Розійшлися люди, а я засидівся в правлінні піз-ненько. Коли ось телефон. Беру трубку. Дзвонить секретар РПК.

— А як у тебе, — питає, — Стратоне Івановичу, з курчатами? Скільки думаєш вилупити курчат, утят, гусят? Чи думав про індики?

— Подумаю, — кажу.

— Подумай, а завтра мені подзвони, — каже секретар РПК.

Так я оце й спати не пішов та пишу вам. Ну, подумайте ж самі, коли ж я ті курчата лупитиму, чи качата, чи гусята, коли мені вгору глянути ні-коли? Ви знаєте, що навесні я розподілив свій час так, що спатиму тільки дві години на добу. А тут іще й індики!! Хіба можна все на одну людину? Порадьте, що мені робити? Та приїздіть до нас сіяти, у нас сонце дуже лагідне: погріється. Тис-ну руку. Ваш Стратон Лозовий».

Прочитав я того листа та й одповів Стратону Івановичу так:

— Дорогий Стратоне Іванович!

Перш за все сердечно вас вітаю з хорошою підготовкою до весняних робіт. Підготовка вирішує все. Хорошо підготуватись, — буде, значить, і добрий урожай. А щодо вашої скарги, то, я гадаю, що ви не зовсім правильно зрозуміли свого секретаря РПК. Я певний, що він не вимагає від вас, щоб ви особисто сіли на підрешіток з яйцями лупити курчата, чи гусята, чи качата. Ба навіть і таку благородну птицю, як індик! Хто б таки міг пропустити, щоб голова колгоспу у гарячий час весняних робіт сидів на гнізді: навіть на індичачих яйцях?! Це треба розуміти «переносно». Од вас треба, очевидно, ініціативи в цій справі. Ви скличте своїх бабусів, жіночок, тіточок, дівчаток і поясніть їм, яку велику вагу має в народному господарстві птахівництво. Птиця дає м'ясо, яйця, пір'я, пух, добриво для землі, зберігає велику рогату худобу і т. д. і т. ін.

А у вас іще ж цукрові буряки є. Ви ж, очевидно, не забули порад Микити Сергійовича Хрущова та Т. Д. Лисенка про боротьбу з довгоносиком за допомогою курей. Курча тепер не просто курча, а, крім м'яса, пір'я, яєць, ще й мінімум кілограм цукру. Он воно що! Треба, щоб ваші хороші колгоспні жіночки якнайбільше квочок підсипали, щоб вулиці птицею захрясли. Виженете потім курей на буряки, знищите довгоносика, матимете цукор, виконаєте курми м'яспоставки, будете з худобою, з салом, з вишкварками. А самому вам сідати на підрешіток нема чого.

От іще що, дорогий Стратоне Івановичу. Кажуть старі люди, що й цього року і у вас, як і в нас, великий буде. Я розумію, що кожному на великий день писанку та крашанку хочеться мати: щоб і червоні були крашанки, і сині, і золоті. Словом, усякі. Попрохайте своїх жіночок, щоб цього року вони не дуже вже багато фарбували яечок. Посред-

ствено. Ну, не більш, як по «надцятро» на носа. Щоб більше під квочки. Повірте мені, що на той рік по «стонадцятро» вже можна буде навіть на маленького носа покрасити, а ще через рік самі індичачі будемо красити і всі золотою краскою. А для голови її членів правління не те, що гусячі, а страусячі. От побачите! А покищо налягайте, щоб більше птиці було. Ну, бувайте здорові. Бажаю успіху в роботі. Щоб у вас і хліб родився, і скот плодився. Пишіть. Спасибі за запрошення. Приїду взимку пір'я драти. Тисну руку, ваш

Остап ВИШНЯ.

ДЕРЕВО З ОЧИМА

Вже пора розкути й коні,
І посісти просце.
Та команди, бач, в районі
Не дали йому про це.

Ліг під вишнею в садочку,
Вступив очі в одну точку;
В небі хмарка де-не-де,
Він лежить, «команди» жде.

...Зачастили раптом зливи, —
Блискає та грім гуде.
Попливло сінце пахуче...
Міг би ззвести, — директиви
Не знайшов про це ніде.

«Якщо Київ не предбачив, —
Мовив сонно голова, —
Не вгадати нам тим паче,
Що там небо затіва!!»

Сиплеться достигла нива,
Жати проситься, — дарма.
Приготовився, чекає, —
«Мусить бути директива —
Ну, а покищо нема.

За немає ж, як відомо,
Й суду людям не бува.
Пересидим тиждень дома» —
Сонно мимрить голова.

Це не тільки вам слова,
Так подекуди бува:

Там, де знизають плечима:
«Що ж, мовляв, ні се, ні те»,
Там це дерево з очима,
Як на смітнику росте.

Треба б так зробить було,
Щоб воно в нас не росло.

Сергій ВОСКРЕКАСЕНКО.

ВІЛ ТА КУРКА

Байка

В артілі ім. Леніна (село Соснова, Переяслав-Хмельницького району) у м'ясопоставки здали 8.000 курей. Так колгосп зберіг 50 двохрічних бичків.

Слуконвіків
Курей ми не вважаємо ї за птицю,
Та ще ї на сміх берем з усіх боків.
Віл зозуляstu курку на подвір'ї стрів
І гордо мовить їй:

— «Нікчемо, ледащице!
Кому потрібна ти й твоє життя?
Аж сміх бере: весь вік гребеш сміття,
Дзъбаєш на току пшеници,
В кублі сидиш, як та сова.
Скажи, чи лила ти коли з ріки водицю?
Чи знаєш ти, яка смачна в лугах трава?
Куди там! — світа ти не бачиш з гною.
А ще живеш в однім дворі зі мною.

От я — орю у полі, віз тягаю, сію жито!
Без мене вам і тижня не прожити!»
— «Це правда все твоя», —
Враз курка одказала. — «А ви, воли, чували,
Шо наші сестри вас від смерті врятували?»
— «Це як?» — Тут віл сердито заревів.
— «Звичайно так:

Відомо всім, що вас, волів,
Потрібно було здати на м'ясо,
Та наш колгосп тим часом
Курей розвів, —
Все почелястих, зозулястих, білих;
Та ще ї не мало, — не тисячу ї не дів,
Ото ж взяли, та сестер наших : забрили,
А ви лишилися живі.

Виходить, ми у тому винні,
Шо ви живете ї нині».
Таку почувши новину,
Наш сірий кругорогий віл, мерщій
Вклонивсь низенько курці тій,
Ще ї по-волячому гукнув:
— Велика честь на світі і хвала
Тій зозулястій курці, що спасла вола.

Петро СЛІПЧУК.

ВАРЕНИКИ З СИРОМ

Заїхала до мене одна моя добра та хороша знайома, Олена Петрівна Грушка, голова колгоспу.

Якого саме колгоспу, якої сільради, якого району і якої області, — не скажу, бо прохала мене Олена Петрівна, щоб про це я не говорив:

— Узнають, — каже, — адресу, так тоді в мене такого буде народу, що не витримаю: прочастую геть чисто всі запаси.

Поздоровкалися, привіталися:

— Сідайте, — припрошу, — Олено Петрівно, гостем будете.

Сіли ми, гуторимо про се, про те, а тим часом вареники якраз приспіли.

Поставила донька вареники на стіл, поставила масло, сметану і ще там усе те, — я вже не знаю, що саме, — що до вареників годиться на стіл ставити.

— Призволяйтеся, — кажу, — Олено Петрівно! Набирайте, — кажу, — собі вареників побільше, бо з сиром вони свіжим, сипте, — кажу, — сметани потовще та мастиль маслом масніше! І сметана, — кажу, — і масло свіжі, вершкові...

— Ой, простіть мені, — одказує Олена Петрівна, — хазяїне ласкавий, а вареників я не їстиму, а тим паче ще з сиром, а тим паче ще коли до їх і сметана, і масло. Мені дайте краще гаряченького чаю, бо промерзла в дорозі трохи!

— Що це ви, — кажу, — Олено Петрівно, вареників та не їсти!.. Що з вами?

— Не буду!

— З сметаною?

- Ні!
- І з маслом?
- Ой, ні!
- То може хворі?
- Здорова-здоровісінька!
- Та що ж таке?
- Уїлась! І варениками в'їлась, і сиром, і маслом, і молоком упилась!
- Як же воно так?

Тут і розповіла нам Олена Петрівна історію, що нею не можу я з вами не поділитися.

— Корівки, — каже, — в нас після німецької окупації були кволенькі, худенькі, молока давали так тільки: кап-кап! — та й уже. Обрали мене на голому колгоспу. Орати, сіяти треба — земля німцями запаскуджена, тягла нема, реманент побито, понівечено. Корівки, — кажу ж, як овечки. Діткам молочка треба, і людям треба, та й за Червону Армію, що нас визволила, гріх забувати. Тут ось-ось сонечко припече, жайворонок задзвонить, пролісок голубе око крізь сніг просуне на світ дивитися. Сіяти, сіяти, сіяти треба... Думала я, думала, — скликаю загальні збори. Прийшли наші жіночки-тіточки, дівчатка та дід Онисько. Я зразу до них:

— Хочете, щоб наші корови молока багато давали?

— Хочемо! — всі, як одна.

— Учіть усіх корів у ярмі ходити! Орати будемо коровами, сіяти!

Як ізчинився галас, як ізчинився крик:

— Та що ти, Олено? Та куди ти їх у ярмо? Та вони в нас і так по дві каплі того молока дають!

А дід Онисько на мене:

— Тю! — плюнув і вийшов з хати.

Довго я їх умовляла, доводила, розказувала і так, і сяк: погодилися.

До весни вивчили хазяйки своїх корівок ярмо носити. Колгоспні корови теж я мобілізувала.

Аж ось і весна.

ПІВЕНЬ

Поорали ми геть усеньку землю. Посіяли ярину, посадили цукрові буряки, городину, соняшники. Упоралися, як слід, і жниували добре. І буряки викопали. І картоплю вибрали, і обмолотились. Урожай був добрий. Літо коровки на пасовиську. Осінь. Як вивезли ми буряки на цукроварню, а врожай на 200 центнерів. Як сипонула нам цукроварня жому, мелясу, цукру! А гичку засилосували. Як тернули наші коровки жом, гичку... Як побігло з їх молоко. Куди не зайдеш — вареники. Та сметана. Та масло. То діти кричали «молока», а то вже, як побачать молоко, кричать: «Мамо, капусти!».

Дід Онисько, — а він у нас суворий дід, — зайшов якось до мене та як загримить:

— Доки ти людей варениками з сиром мучитиш?! Чому нема з картоплею?! Присідатель називається!

— Отаке вийшло! Дайте мені чаю!

— Так це ж, — кажу, — Олена Петрівно, не таке вже ѿ велике горе. Хай би кожній артілі таке горе! Може б ви досвідом з іншими артілями поділились?

— Досвідом поділюсь, а маслом — ні! Воно хоч і горе, та проте краще, як масла більше! Адреси, пожалуста, не говоріть!

Остап ВИШНЯ.

Недавно в артіль працьовиту ѿ заможну
Прислали сусіди листівку тривожну,
В якій говорилось про сонячну ниву,
Про те, що колгосп не вилазить з прориву.
Що, навіть провівши двадцять нараду,
Вони з молотьбою тупцюють позаду.
Тому, не ховаючи гостру тривогу,
Благаюти прислати міцну допомогу.

І от у колгосп, через доли і гори,
Коли двадцять перші проходили збори,
Коли у валках осипалося жито,
Придибала в гості бабуся сердита.

Придибала ѿ, сівши на лаву дубову.
Націлила вуха на дивну промову.
Бо саме Онисько, б'ючи себе в груди,
Доводив, що сили нема і не буде
Для того, щоб витягнути в пору гарячу
Разом з молотьбою сівбу ѿ хлібоздачу:

— Я знаю, — кричав він, — я навіть клянуся!
Та ось підвилася старенька бабуся.
Із кошика сизого півня дісталася,
Вклонилася низько і мудро сказала:
Щоб ви дотягнулись до нашого рівня,
Сусіди прислали вам кращого півня;
По-перше, він якості має знаменні,
По-друге, не любить точить теревені,
По-третє, щоб виконати справу велику,
Всі слухайтесь півня віднині ѿ довіку!

Сказала і зникла. А півня лишила.
І зразу робота кругом закипіла.. —
В степу, на току, на ріллі, на покосі —
Досягнення всюди, небачені досі.
І навіть Онисько, базіка колишній,
Не йде, коли схоче, поспати під вишні,
Він сам за неділю свідомо і вперше
Три скирти прекрасного жита завершив.

З А В . Я С Л А М И

А все через те, що над графіком нині
Досвідчений півень сидить у правлінні,
Сидить і співає з краєчку віконця,
І всі на роботу виходять до сонця.

Хто думає думу, як вийти з прориву,
Читайте бувальщину нашу правдиву.
А краще, щоб з вами не трапилось скруті,
Старайтесь удосяті півня почуті,
Бо важко дійти до щасливого рівня
Тому, хто не слуха звичайного півня.

Володимир ІВАНОВИЧ.



Наближалась весна... Це позначалось на всьому: і на природі, і на людях. Природа починала пахнути свіжими лозами, і веселе сонце, наче напідпитку, частіше підморгувало з неба людям. Щодня плакали стріхи, справляючи поминки зимі.

Та ще більш відчувалася весна на людях. Ходять теж як з перепою. Щодня женяться, щодня співають, гостюють, закусують, похмеляються... Особливо голова нашого колгоспу Іван Сироватка. Що говорить, пощастило людині: мав сім дочок, як той Кукса, і всіх в одну зиму заміж віддав! Там гульні було... з різдва й до масляної і з масляної, мабуть, буде аж до великорідня, без вихідних. Рахівник Пантелей Кислиця, він же й комірник по сумісництву, аж схуд од тих свадьб. Ну, як же? Хіба ж вистачить Сироватці на ті свадьби власних трудоднів? Треба виручать і з комори, і з контори. Трохи авансом, а трохи балансом...

Та то вже пусте, якось кінці з кінцями зведуть, а які не зведуться, то ті можна і в воду.

Іван Сироватка за тими ділами так закрутівся, що забув про те, що і земля навколо сонця крутиться і, що в зв'язку з тим круженим, у природі буває не тільки різдво і масляна, а й... одне слово прогавили весну. Забули про те, що і в цьому році доведеться в поле йти орати й сіяти, та ще як сіяти! По-післявоєнному! По-п'ятирічному! А тут Сироватка просвадьбив усю підготовку. Два місяці навіть пошти не читав, яка з району приходила. Все на завтра відкладав.

І головне що обидно, як ви думаете, хто **указав** йому на прорив? За полі сіпнув? Зяті!.. Еге. Там хлопці бойові, хоч куди. Кожний зять у заслугах, в чинах і з біографією. Як не сержант, то єфрейтор, коли не інвалід, то зовсім демобілізований.

Дочок побрали, горілку попили, а потім і давай тестя уму-розуму вчить.

—Ти що ж,—кажуть,—старий телепень, нічого не робиш, до весни не готуєшся? Реманент ні к чорту! Коні ледве ходять.

Погарикався Сироватка із зятями, трохи просох од тих свадьб і приступив до ділов. Одні папірці тиждень перечитував — набралась їх ціла скирда, аж очмарів за ними. І він, і Кислиця. Про що тільки не пишуть з району: і про гній, і про буряк, і про зерно, і про кадри; реманент лагодь, коней готовий, будки для трактористів давай, громадське харчування організовуй, дитячими яслами забезпечуй,—не тільки виконати—прочитати все важко.

У Кислиці аж лисина пропотіла.

В понеділок видався такий день, хоч куди. Все село зібралось у дворі колгоспу, бо знали, що вже треба починати роботу. Сироватчині зяті вимагали негайно починати сівбу.

—Не вчіть!—огрізавсь Сироватка,—я в поле ходив... Земля ще вогка, хай протряхне.

—Кинеш овес у грязь—будеш князь,—гомоніли бригадири, — може почнемо?

—От що, дорогий тестю, давай по-нашому, повоєнному. Веди в атаку, а то самі підем!—сказали зяті.

Люди вирушили в поле. З скандалом, з лайкою, а все ж вирушили. У того не було посторонок, той не мав істистика, хтось на-ходу лагодив шлею, вовтужився біля ярма, рипіли немазані вози. А всеж поїхали.

Вістка про весну облетіла все село. До контори колгоспу пішли старі й малі, дівчата й молодиці, люди добре розуміли, що значить весна. Кожному не хотілося губить свій трудодень.

—А як же мені, на кого дітей кинуть?—бідкалась якась молодиця.

—Не турбуйся, Ганно, в колгосп приказ прийшов, щоб ясла були. Іди до Сироватки, требуй.

Жінка взяла дітей на руки, замкнула хату, подалась до контори.

—Іване Стратоновичу, прийшла і я на наряд... Де наші ясла? Дітей занесу і в поле.

Сироватка аж позеленів.

—Ясла?! І ти мені з яслами!—скипів він. —Ось ясла!..—і нервово показав на свій кабінет. Жінка дивилась на голову, нічого не розуміючи.

—А де ж... завідувачка? Хто прийме дітей?..

—Завідувач—я!! — Істерично вигукнув Сироватка.

—Точно, він,—зареготав Кислиця. І, вийнявши з кишені носову хустку, пов'язав Сироватці голову, мов косинкою.

Жінка щось міркувала.

—Ось як... що ж... прошу.—І вона подала своїх дітей Сироватці, а сама за двері.

—Що-о?!—заволав Сироватка.—Вона справді?! Пантелей Карповичу, гукніть на неї, поверніть назад!

Кислиця вибіг у двір... Куди там, жінки уже і слід прохолос.

Вістка про те, що в колгоспі відкрились дитячі ясла, вмить облетіла село. Жінки одна за другою зносили дітей до контори.

—Візьміть і моїх, Іване Стратоновичу...

—Ото спасибі, хоч трохи відпочину без цих пециголовців. Там такі ж крикливи, поняньчесь уже ви з ними.

—А мое смирне. У нього тільки щось із шлуночком, невеличкий пронос, мабуть, зубки ріжуться. Ось вам чистенька пельушечка.

—Що-о-о?!—весь побілівши, кричав на жінок Сироватка.—Чи ви не показалися! Геть від мене, геть!

— Як це геть? — спалахнули молодиці.

— У Христі взяли, а моїх геть!

— І тут протекція?!

— Хіба наші діти гірше?

— У мене чоловік в армії, а він моїх дітей бракує! Та я тут вам усю канцелярію переверну! Приймай без розговору!..

— Ось вам соска, Іване Стратоновичу, дасте моїй, коли почне кричати...

За півгодини в контору колгоспу знесли дітей з усього села. Сироватка розсадовив їх на диванах і столах. Діти пищали і плакали, хтось кликав маму, хтось просив молока... Сироватка бігав поміж ними, того колихав, тому тикав в зуби соску.

— Пантелей Карповичу, допоможіть!—благав він Кислицю.

— О, ні, профіцит, я в цьому ділі не спеціаліст.

— А я спеціаліст?—взвірився на свого рахівника Сироватка.

— Не знаю. У вас було семеро своїх, може і набули якої практики, а я з малолітства старий холостяк.

— Прошу вас, подержте хоч одю проносну.

— І не просіть, хто вам винен, самі напросились на цю роботу: «Я зав. яслами!» Ну, ѿ маєте,—що посіяли, те ѿ жніть... Та не кладіть їх на стіл, там же в мене канцелярія!... Що ви наростили!—закричав Кислиця і почав просушувати циркуляри...

Десь по обіді в конторі колгоспу відбувався вже справжній концерт, що його слухало все село. Діти кричали на всі голоси. Сироватка блідий і захеканий бігав між ними, як божевільний. Кислиці вже не було. Він забрав свої папери і втік. На цю картину натрапив товариш з області, який приїхав сюди з поля, де люди сіяли овес. Його супроводили всі зяті Сироватки і матері зоставлених у «яслах» дітей.

Робота в полі зірвалась. Виявилось, що колгосп ще не приготував вівса для посіву.

— Де ваш голова? — звернувся до Сироватки товариш з області.

— А це ж і є наш голова,—підморгуючи одну одній, показали на Сироватку молодиці.

— Ні, ні, це неправда! — захриплім голосом вигукнув Сироватка. Я зав. яслами. І він почав колихати дитину.—А-а, лю-лі, лю-лі, бай, бай...

Люди зареготали, товариш з області також не стримав посмішки.

— А що, товариші колгоспники, може ѿ справді призначимо Сироватку завідувати яслами?..

— Ні, ні, не хотимо! — несподівано заплакали діти.

— Куди він годиться, дайте нам тъю!

...Того ж дня в селі відбувалися збори, на яких люди обрали собі нового голову колгоспу.

Юрій МОКРІЄВ.

ПРОПАЩИЙ КУМ

Бувальщина

Гей, кум до куми
Залицяєся,
Приписати трудодні
Обіцяєся:
— Ти, кумасю, не горюй
Та й на риночку торгуй.
А вже я в наступну ніч
За хороший могорич
Нишком-тишком, далебі,
Видам довідку тобі,
Що у тебе старий дід
Дуже хворий на живіт,
Так, що кожну божу міть
Мусиш ти йому варить
Деревій або пасльон,
А насправді самогон —
Доброякісний первак
І на градус, і на смак.
Он воно як,
Істино так!

Гей, кум до куми
Залицяєся,
Кожний вечір потай
Розважався:
— Ти, голубонько кума,
Доглядай себе сама,
Щоб мені в короткий строк,
Наче ясний барвінок,
На леваді в холодку,
У вишневому садку,
Де метелики й роса,
Розцвіла твоя краса.
Поки люди на степу
Тягнуть граблі і сапу,
Поки всі із краю в край
Косять, в'яжуть урожай,
Будем пити ми первак
І танцювати краков'як.
Он воно як,
Істино так!

Гей, кум та й з кумою
Прощався,
У райком на бюро
Викликався:
— Ти скажи нам правду, кум,
Чого люди зняли шум?
Чого ти, як голова,
Не виходиш на жнива,
Ще й забувши про Устав,
Зграю ледарів сховав.
Факти свідчать недарма:
Кожний день твоя кума —
Гандзя Марківна Кукіль,
Обминаючи артіль,
Через річку, через яр
Чимчикує на базар.
І клянеться так і сяк,
Що у неї переляк.
Он воно як,
Істино так!

Гей, кум та й з кумою
Зустрівся,
На колгоспному полі
Сварився:
— Ой, лиха біда, кума,
Ти звела мене з ума,
Спантеличила навік...
Сім чортів тобі у бік!
Бо за все твоє добро
Позавчора на бюро,
Замість меду й калача,
Дали мені «строгача»
І прикріпили до грабель,
Щоб мене не плутав ҳмель,
Щоб я чесно заробив
Тристя тридцять трудоднів.
А коли не буде так,
Вирвуть мене, як будяк.
Он воно як,
Істино так!

Володимир ІВАНОВИЧ.

БРИЧКА

Це не видумка й не казка,
Достоменно ще було, —
Ог послухайте, будь ласка:
Десь жило собі село.
І не сумно, й не печально.
Я б сказав, жило нормально.
Люди чесно працювали,
Кошики плели з лози,
Трактори ремонтували,
Борони, плуги, вози.
Молодиці пряжу пряли,
Вал валили цілий день,
За роботою співали
Фронтових нових пісень.

Раптом щось застугоніло,
Загриміло звіддаля.
Затряслось на людях тіло,
Ходором пішла земля.
У селі таке знялося.
Що аж стало сторч волосся.
З усієї, раптом, сили
Пси в селі тому завили.
Корови ж, воли, телята
Підняли страшений рев.
Жеребці та жереб'ята
Стрибали поверх дерев.
Дітки кинули гам-гам
І тулилися до мам.
Закричали свійські птиці.
Куд-кудах, кудах-кудах...
Підлітали до зірниці,
Потім падали на дах,
Деякі принишкли в хвосі,
Багатьох немає й досі.
І лише одні солдати,
Не з рідніх которми страх,
Посміхались біля хати,
Позираючи на шлях,
Крізь туман та верховіття,

Звідкіля — повзло страхіття,
І гриміло так запекло,
Що в селі хати тряслись.

Мабуть, чудом цим у пекло
Грішників везли колись.
Засміявся дід Музичка.
— «Люди добре, та це ж бричка
Із сусідньої артілі,
Це таку сами зробили».
Всім од серця одлягло, —
Втихомирилось село.
Бричку вигнали нагально.
Ну, і знов живуть нормально.

Сергій ВОСКРЕКАСЕНКО.

ВЕСНЯНА ПРИГОДА

Буває час, коли земля парує і все навколо пирується, коли землю ту оруть, риють, пестять, пригладжують, масажують, як стараний перукар вибагливого клієнта.

Тим то зачепилівський міліціонер Грицько Бут здивувався, уздрівши в обласному центрі знайому колгоспну півторитонку і шофера Антона.

— Ей, калимщик, чого це ти в такий гарячий час тут байдикуєш?

— А, Грицько, здоров був! Хіба не знаєш — по-мер дід Явтух, — бригадир другої бригади?

— Перекинувся старий?

— Да, зіграв у ящик. У колгоспі ж, знаєш, його всі поважають, то правління й послало нас з комірником до міста купити добрячу труну «з витребеньками», як наказав голова.

— Жаль старого, жаль, хоч би обсіявся, тоді вже б...

— Да, гарний був чолов'яга. А ти не збираєшся у Зачепилівку?

— Я то збираюсь та, бачиш, нове обмундирування одержав. Дощик накrapає, змокну у кузові?

— Чи ти бачив який, обмундирування йому шкода. А ти лягай у труну — і затишно, і зручно, як на пуховику.

— Ідея! Ти, ніби, розумний, калимщик!

Коли комірник повернувся, сів у кабіну, і машина рушила, живесенький міліціонер спав уже в труні сном праведника. Дощик ущух.

Виїжджаючи з міста, півторитонка нагнала трьох зачепилівських жінок — Катрю, Пріську і Секле-

ту — завзятих перекупок, навантажених клунками і порожніми бідонами.

На їх вимогу Антон зупинив машину:

— Сідайте швидше, кляті спекулянтки, люди стоять, а ви все базарюете. Сідайте, тільки на літру мені скиньтесь.

Баби навально, так само, як і клунки, ввалилися в машину.

Відсапавшись, перекупки зацокотіли, мов сороки.

— Ага, — промовила Секлета, — сідаючи на труну, — це таки нашему Явтухові останню хату побудували, трясця його мамі в печінку.

— Чи ти не здурила, — втрутилася Пріська, — на копійку випила, а язика розпускаєш! Хіба таки не совісно таке плести про небіжчика?!

— Небіжчик, хай йому абищо, — перебила Секлета, — скажи слава богові, що його чорти вхопили. Хіба він тебе не страмив на все село за те, що ти торік тільки вісім трудоднів виробила? Хіба не забрав два самогонних апарати? Царство небесне тому, що вмер, щоб його душу чорт у пекло попер!

— І то правда, вредний був таки покійний. То йому корову волочити давай, то сама на жнива йди, всіх колгоспниць на нас нацькував.

— А на мене все того хамоїдола міліціонера Грицька Бута направляв, от, мовляв, у Пріськи крадені з колгоспу буряки, вона з них самогон же не, на базарі крадене зерно продає, ледарює... А я й буряки, і апарат під стіжок у самого ж Бута заховала. Найде він у мене дідька лисого!

Баби гомоніли, співали, сперечалися, ділилися досвідом.

— Я оце одвезла масличка вітінарові, так він дав довідку, що моя корова хвора — не може на стелу робити і що й сама я нездужаю.

— У селі і так кажуть, ніби у всіх нас трьох важке запалення совісті у другій стадії...

Раптом Катря і Пріська глянули на Секлету, що зробилася синьо-блідою і витяглася так, мов провковтнула голоблю.

ТРИНЬ-ТРАВА

(Страшна бувальщина)

— Що тобі, сестро, заканудило, Веклу клика-
тимеш?

— Ой, мимм... той... у труні... той, щось вору-
шиться і чхає — і Секлета зсунулася з труни під
ноги Прісьці.

Віко труни піднялося, і перед приголомшеними
пасажирками піднявся на увесь зріст — Грицько
Бут у новому обмундируванні.

З лементом, вереском, зойком, брязкотом бідо-
нів вискочили баби з півторитоники у величезну ка-
люжу.

Антон раптово загальмував машину і здав на-
зад. До калюжі збіглась вся друга бригада, що са-
ме коло дороги обідала після трудів праведних.

Міліціонер, стоячи в кузові, як регулювальник,
піdnіc ліву руку, а правою показуючи на село, про-
мовив:

— Давайте не будемо пищати, спекулянтки!
Давайте не будемо клунки по степу сіяти! Топайте
на село до міліції, мені треба з вас допит зняти.

Дружній регіт другої бригади вивів з напівне-
притомності переляканіх перекупок. Вони стояли,
виваляні у багнище, не сміючи підняти очей на тих,
хто давно вже виявив у них «важке запалення со-
віті у другій стадії».

Микола КАРПОВ.

Скупий на мислі і слова
В колгоспі «Вічний мир»
Сидів недавно голова
І поглядав на двір.

А за двором весну-красну
Піснями славив хтось.
І хтось казав, що бур'яну
Багато розвелось.

За діло братися пора,
Пора та вже й давно.
А голова, мов та мара,
Береться за вино.

Один стакан, другий стакан...
І каже голова:
— Та що мені буркун, катран,
Це просто — тринь-трава!

А втім комісію з села
Пошліть якунебудь,
Нехай шукає корінь зла,
Де будяки ростуть.

Шукали так, шукали сяк
Причину всіх причин,
А вже в степу любий будяк
Сягає до колін.

Вже в ярині не тринь-трава,
А злий осот і шир...
Став кликати п'яний голова
Із області буксир.

— Рятуйте! Вскочили в
прорив,
Якого не було!!!
І, дійсно, скоро прилетів
Буксир у те село.

Привели голову на двір,
А голова, як пень:

КЛЯТІ БАРОМЕТРИ

— Ми вас, товаришу буксир,
Чекали кожний день.

Хіба ж я винен, що трава,
Що запізнились ви...
Всім стало ясно — голова
Цілком без голови.

За безголів'я, за прорив
Схопив його буксир.
До суду голову одвів —
І це схвалив весь мир.

І від цієї новини,
Лише пройшла доба,
Зів'яли в полі бур'яни
І зацвіли хліба.

Густі, зелені хвилі нив
Всім звеселили зір,
І, навіть, дід сліпий хвалив
Наш обласний буксир.

Тепер і висновки ясні,
Немов краплини дві:
Причини всі не в бур'яні,
А тільки в голові.

Володимир ІВАНОВИЧ.

1.

В одному районному центрі, тут таки ж у нас, на Радянській Україні, цього літа був непоганий урожай.

І в тому ж таки районному центрі, крім урожаю, цього ж таки літа, був і райком партії.

Та не тільки був там райком партії, а був і перший секретар райкому партії і взагалі районне партійне й радянське керівництво.

Урожай та ще й непоганий — це, як ми знаємо, дуже приємна штука, та ще, коли до його підходить з відомого філософського погляду: «Ори, мели, їж!»

Але, на жаль, цей філософський погляд, оскільки ми обізнані на агротехніці, завжди людей підводив, бо як показали наукові дослідження останніх дванадцяти тисячоліть, урожай вимагає не тільки «Ори, мели, їж» — а ще й після «ори» — «сій», після «сій» — «заволочи», після «заволочи» — «прополи», після «прополи» — «скоси», «пов яжи», «заскиртуй», «помолоти», «здай належне державі», потім уже — «мели», а потім уже — «їж».

Так от: у вищезазначеному районі всі операції з урожаєм було виконано аж по операцію «пов яжи» включно.

Трохи було зачеплено й операції «заскиртуй».

Щодо «помолоти» — кріпко справа загальмувалася, а це, як відомо, і собі сильно гальмує «здай належне»...

Звичайно, коли не виконано попередньої операції, то це повинно гальмувати й наступні, а тут

дехто рішуче обстоював, що це не так, а що, мовляв, можна перескочити через одну—дві операції — прямо на «їж».

Але ми мусимо сказати правду, що у вищезазначеному районі ці тенденції було засуджено.

Закрутилися, отже, гальма на «помолоти» і на «здай належне державі».

Районне керівництво — і партійне і радянське — добре знало, що ці дві операції найважливіші, бо, як їх не виконати, підуть намарне і попередні і наступні.

А треба до того ще й знати, що «помолоти» й «здай» треба обов'язково виконати в належні, визначені строки, бо від цього залежить і добробут Червоної Армії, і добробут цілої радянської держави...

Все робило районне керівництво і його перший секретар і «проробтало», і «ув'язало», і зависло на всіх телефонах.

Не виходить!

Тобто воно виходить, але як?

Як мокре горить.

Що ти робитимеш?

Вдарився перший секретар телефоном до сусіди по району.

— Як у тебе з обмолотом і зі здачею?

— Нічого. Все в порядку!

— Невже в порядку?

— Так, у мене ж три дні тому дощ був. А хто ж у дощ молотить?! Я тепер на дощ усе. От і тихо.

Тоді наш секретар по всіх телефонах:

— Як у тебе? Не нахмарило?

— Ні. А ні хмароньки. Сонце світить, аж пеце.

— Як нахмарить, дзвони негайно.

День ніхто про дощ не дзвонить, другий не дзвонить.

Секретар до барометра: барометр на «ясно».

— Будь ти проклятий!

Він того барометра сюди—сіп, туди — сіп, а він усе вгору, не падає.

Як крикне секретар:

— Все одно впадеш!
Брязь того барометра об землю!
А на небі ще ясніше стало.

II.

Як ми знаємо, після того, як ви вже сяк-так упоралися з попереднім урожаєм, треба братися за майбутній.

Треба знову братися за «ори», «сій» і т. д.
Тут уже вийшла притичина з першим секретарем із сусіднього району.

Озиму пшеницю треба сіяти.

Ясно, що він і «проробив», і «ув'язав», і на телефоні завис.

Не виходить!

Він до того аж вищезазначеного секретаря:

— Як у тебе з сівбою?

— Нічого. Все в порядку!

— Невже в порядку?

— Так у мене ж дощів нема. Хто ж у сухе сіє?!

Я тепер усе на посуху. От і тихо.

Тоді цей секретар по всіх телефонах:

— Як у тебе, не вияснилось?

— Ні. Дощить.

— Як виясниться, дзвони негайно.

Ніхто про «вияснилось» не дзвонить.

Секретар до барометра, барометр «на дощ».

— Будь ти проклятий!

Він барометра сюди — сіп, туди — сіп, а він униз.

Як крикне секретар:

— Брешеш, піднімешся!

Та гуп того барометра об стелю.

А дощ як полле — як із відра.

III.

Залишились ці райони без барометрів, то може хоч з урожаєм будуть.

Остап ВИШНЯ.

ВЕДМЕЖЕ КЕРІВНИЦТВО

Байка

ЧУДО

Хай трохи дивно, та яких у світі див нема:
Робив Ведмідь в однім колгоспі головою.
Якраз стояла ще зима,
Та трохи пахло вже весною:
То враз метелиця закрутить над селом,
Хоч носа не показуй з хати,
То сонце золотом синне, весна махнє крилом,
На пагорбках землі чорніють лати,
А вранці — знову світ морозом скутий;
І дива тут нема — кінчався лютий.
В господаря в цей час роботи непочатий край:
Лаштуй плуги, вози у поле гній, —
Дивись збереш добрячий урожай.
Та не кує й не меле Мишка мій:
Забрався у барліг,
Вилежує і боки, і спину.
— «Чого спішить, — крізь сон верзе; — у полі ж сніг.
І знов подушку під плече.
Аж на — у спину сонечко пече.
Парує в полі чорнозем,
Із хмари бризнуло дощем;
Ведмідь мій рве на голові волосся:
Сусіди сіють, — в його плуг без лемеша, без лап
драпак...
Як на пожежі метушиться неборак;
В людей ячмінь ось-ось вже викине колосся,
А він ще оре лан під просо.
В жнива Ведмідь мій крутиль носом:
Там степ хвилюється від краю і до краю,
Земля вгинається від урожаю,
У його ж в полі, наче на коліні, —
Полічиш весь врожай по соломині.

Яку ж бо дати тут пораду?
Щоб не було, читачу мій, таке з тобою,
Нехай ведмідь де-інде, хоч на баштані шука посаду,
А ти свій віз готуй зимою.

Петро СЛІПЧУК.

Так по-вашому виходить, що чудес на світі не буває? А по-моїому — бувають. От хоч і нашу емтеес візьміть. Коли глянути збоку — звичайна собі машинно-тракторна станція. А як підійти до неї історично — чудо... Коли хочете в чудеса повірити, тоді слухайте.

У сорок першім годі попала наша емтеес в окруженіє. Біля Липового Гаю німці парашутний десант викинули. Біля Сухої Балки другий. Куди вже там трактори вивозити, коли вся комунікація перерізана!

Наш старший механік гарячий був. Кинувся до директорші (он вона пішла у майстерню, бачите? — Якилиною Трохимівною звати). — Так і так, — кричить, я зараз усю емтеес пушу на воздух!

— Спробуй, — одрізала директорша, — так я з тебе увесь воздух випушу... Склич мені зараз сюди усіх трактористів і діда Климка (мене, значить). Будемо емтеес рятувати.

Зібралися ми в директорші. Сидимо, ждемо доповіді. А вона глянула на нас, як ніколи ще не дивилася, та й каже:

— Товариші, мої хороши! Дороги нам перерізано. Трактори вивозити нікуди. І німцям їх зоставляти не можна. От і давайте подумаємо з вами, яке б нам створити чудо, щоб до приходу німців або возвнести емтеес на небо, або потопити її на дні моря-окіяну.

Трактористи і старший механік мнуться, не знають, що й придумати. Мені то воно пойнятно, куди гне Якилина Трохимівна. Тільки не з руки пер-

шому в дебатах виступати. Я хоч і грамотний, книжки технічеські читаю і всякі там вірші — та все ж сторож. Жду, що скажуть наші кадри. А до них, як на гріх, проблема не доходить. Якилина Трохимівна тоді до мене:

— Діду Клімко, а гляньте за двері — чи немає там якої нечистої сили?

Я до дверей.

— Ні, кажу, ніякої, — ні чистої, ні нечистої.

Як почала тоді директорша нам план свій викладати, так ми аж вуха розвісили... Одне слово — рознесли і вознесли ми нашу емтеес. Та так, що німці застали тільки порожнє місце.

Присікались передові фріци до мене. Гавкають по-своєму, а я тільки одне слово й розумію — трактор. Розвожу руками. Нема, кажу, фур-фур, поїхали, веліли вам кланятись.

Хотів я їм ішше щось приємне сказати, коли дивлюсь старший механік кульгає. Сказано — гарячий, не видержав. Вийшов подивитись на живих фашистів. Ті до нього. Гелгочуть, а що — не втіропаю. Тільки й чути — трактор, трактор, трактор. Трахкали отак язиками, а тоді ще й механіка в зуби трахнули. Той не звик, щоб його по морді били та офіцера за барки. Його й скрутили.

От, думаю, бій тебе сила божа. Зіпсуеш ти раз нам усю музику, і сам пропадеш ні за цапову душу. Кинувся я до них. Що їм розказував — не пам'ятаю, але сяк-так уговорив. Одчепились німці від механіка. Одійшли до гаражів — джирготять щось і на дорогу поглядають. Ждуть, мабуть, когось. А я й кажу механікові: — Іди ти к лихій годині додому. Я вже з ними сам дипломатичні ноти розказуватиму.

Тільки це показав, коли в двір машина в'їхала. Вилазить звідтіль якийсь пузатий німець з хрестами, орлами та павуками, а за ним наш собака — у райземвідділі служив — розкулаченого Бреха синок, Савка. Побачив мене та й гавкає щось пузатому, а той йому, тоді Савка до мене:

— А, дід Клімко! Драствуй, дідушка, як поживаєш? Сторожуєш?

— Де там, — кажу, — сторожую. Нічого мені тепер створожувати.

— Як так нічого? — здивувався Брех. — А де ж трактори?

— Де ж їм бути — виїхали. Заправились, захурчали та й подались. І директорша з ними.

— А ти? Тебе забули? — дивується Савка.

— А моє, — кажу, — діло сторона. Я — сторож, а не тракторист.

Заметувшися Брех та до пузатого: гав-гав-гав. гир-гир-гир!.. А той йому сердито: гир-гир... гав-гав-гав!... Савка знов до мене:

— Пан німецький полковник каже, що трактори звідціль нікуди не виїхали. Що ти на це, діду, скажеш?

— Що ж, — кажу, — коли пан німецький полковник не вірить, то хай бере ті трактори і записує до своїх трофеїв.

Брех почевонів, мов печений рак. — Гострий ти, каже, на язик, діду, та гляди, щоб німці тобі його не висмикнули.

А я йому й одрізав: смикали уже у вісімнадцятім та засмикалися!

Савка залопотів щось до пузатого, той до солдатів. Вони мене за шиворот і замкнули в майстерні. Через годину вкинули сюди ж і старшого механіка. А ми побули до ночі, прокопали хід під стіною та й повтікали до партизанів, куди ще вчора подалася наша Якилина Трохимівна.

А навесні, коли прийшла Червона Армія, воскресла й наша емтеес. У Якилини Трохимівни ще діла якісь у лісі були, от вона і послала мене: ідіть, каже, діду Клімко, на емтеес. Там приїде уповноважений чи з області, чи з району, так ви вже організуйте, щоб усе було, як слід. Бізьміть з собою старшого механіка, Христю і людей з села погукайте на підмогу.

Приходжу я з лісу, а уповноважений із станції. Зустрілися ми з ним біля майстерні. Поздоровкались і пішли оглядати хазяйство. Все ціле. Видно, фриці швидко тікали.

Уповноважений ходить по двору і побивається: це ж поки трактори сюди приставлять з глибокого тилу, пальне, та поки се та те — час пройде, а тут же орати, сіяти треба.

— А ви, — кажу, — товариш уповноважений, не бідкайтесь. У нас тут усе на місці: і трактори, і пальне, і се та те.

Не знаю, чи повірив він, чи ні, а тільки зміряв мене з голови до п'ят, та видно поспішав кудись далі, бо, нічого не розпитуючи, пропрощаючись з нами і сказав, що приїде через тиждень. Тільки й спістав: тижня вистачить? — Та якось, кажу, постараємось...

І дійсно, приїздить через тиждень, а в нас уже все в довоєнній нормі: трактори стоять, бочки з пальним на місці, станочки в майстерні, директорша посівну нараду проводить. Уповноважений тільки блим-блім очима, не вірить — сон це, чи чудо.

— Чудо, — кажу, — я ще змалечку чудеса творив. Коли б не революція, у святі б вийшов.

— Як же це ви, — питає, — таке чудо утнули?

Я й розказую: спустили ми нашу емтеес во чрево китове, а тепер назад вийняли.

— А де ж те китове черево? — не терпиться уповноваженому. — Можна на нього хоч одним оком глянути?

— А чому ж ні, — кажу, — вхід безплатний.

Привів я його до старого ставка, показую:

— Ось воно те черево, під водою, біля очерету. Завглишки п'ять метрів. Ми емтеес сюди за дві ночі погрузили, а за три дні вигрузили. От тільки старший механік дуже сердиться. Ми його новий французький ключ во чреві китовім, на дні, зоставили. А ви ж самі знаєте, що механік без ключа, як трактор без зажигання. Так що, товариш упов-

новажений, допоможіть нам у цім ділі, пришліть французького ключа.

Уповноважений до мене, обнімає, цілує.

— Я вам, — каже, — не тільки французького ключа... Я вам ящик трофейного французького шампанського пришлю... Ми вас усіх до орденів представимо.

— За шампанське, — кажу, — спасибі, а нашот орденів... навіщо ж усім ордени? Нам і одного годі, для Якилини Трохимівни. Це чудо — діло її хазяйської голови...

...А ви кажете, що не буває чудес на світі. От вам і не буває...

Олесь ГРОМОВ.

КІНЬ ТА БАТІГ

В колгоспі «Вільні гони»
 Та жив Овсій Батіг,
 Що з місця зрушить коні
 Вже й батогом не міг.
 На бричці урочисто
 Сидить він, з ним кума.
 — От коні норовисті!..
 — «А може сил нема?..»
 — Та що це ви, кумасю?
 Кум витира чоло:
 — Такі хороши з масті,
 А сили б не було!..
 — «Ну, масть — то так.
 А чим ви
 Нагодували їх?..»
 А кум здвига плечима:
 — Я ж напоїв гнідих!..

В колгоспі «Вільні гони»
 Забули не на жарт —
 Що виростають коні
 По-давньому, з лошат:
 Такий тягla нестаток,
 А мудрий голова
 Ганяє конематок,
 Лошаток убива.
 Ой, друже наш, Батоже,
 Колгоспний голова:
 Батіг там не поможе,
 Де сіна не бува.
 На нову весну гожу
 Візьми вівса посій:
 Він батогу поможе,
 Батоже наш Овсій.
 А то біда для коней
 У прізвищі твоїм:
 Коли б Вівсом ти звався —
 Було б миліше ім!

Терень МАСЕНКО.

ЗМІСТ

Пригоди Кіндрата Мисочки. — Степан Олійник	3
Дві корови (байка). — Сергій Воскрекасенко	10
Ку-ку-рі-ку-у-у. — Остап Вишня	12
Перемогла медицина. — Сергій Воскрекасенко	15
Пісня про буряки. — Терень Масенко	17
«Зозуля» (сценка). — Лаврін Гроха	18
Казка про двох земляків. — Терень Масенко.	24
Сон в руку. — Терень Масенко.	26
Дружнє листування. — Остап Вишня.	28
Дерево з очима. — Сергій Воскрекасенко.	32
Віл та курка (байка). — Петро Сліпчук.	33
Вареники з сиром. — Остап Вишня.	34
Півень. — Володимир Іванович.	37
Зав. яслами. — Юрій Мокрієв.	39
Пропащий кум. — Володимир Іванович.	44
Бричка. — Сергій Воскрекасенко.	46
Весняна пригода. — Микола Карпов.	48
Тринь-трава. — Володимир Іванович.	51
Кляті барометри. — Остап Вишня.	53
Ведмеже керівництво (байка). — Петро Сліпчук.	56
Чудо. — Олесь Громов.	57
Кінь та батіг. — Терень Масенко.	62

ТОВАРИШІ ЧИТАЧІ!

*Відгуки на цей збірник надсилайте
на адресу: Київ, Коцюбинського, № 7,
редакція журналу „Перець“.*

Редактор М. КАРПОВ

„Пробный выезд“ (на украинском языке)

БФ 01211. Тираж 35.000 прим. Формат паперу 60×84.
друк. арк. В 1 друк. арк. 37.000 зн. Зам. №31. Здано
в набор 15/III—1946 р. Підписано до друку 26 IV—1946 р.

Друкарня „Радянська Україна“. Київ, Прозорівська, 69